

Nr 91

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående ändrade övergångsbestämmelser rörande statsbidragen till driftkostnader för det allmänna skolväsendet.

(5:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Anderberg m. fl.* (I: 246) och den andra inom andra kammaren av herr *Petterson* i Degerfors *m. fl.* (II: 304), har hemställts, att riksdagen måtte besluta om sådan ändring av övergångsbestämmelserna beträffande statsbidrag till driftkostnader för det allmänna skolväsendet, att i motionerna påvisade icke avsedda ogynnsamma verkningar för kommunerna elimineras.

Beträffande motiveringen för ifrågavarande förslag får utskottet hänvisa till motionen I: 246.

Över förevarande motioner har, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, utlåtanden avgivits av *riksräkenskapsverket* och *skolöverstyrelsen*.

Utskottet. Den vid 1957 års riksdag beslutade statsbidragsreformen på skolväsendets område innebär att ett stort antal speciella statsbidrag, däribland bidraget till avlöning åt övningslärare, från och med redovisningsåret 1958/59 sammanförts till ett enhetligt driftbidrag. Till skillnad från de övriga sammanförda bidragen hade övningslärarbidraget tidigare utgått helt i efterskott. En övergång till förskottsreglering av jämväl detta bidrag skulle enligt gjorda beräkningar medföra, att anslaget övergångsåret 1958/59 skulle belastas med — förutom slutreglering för redovisningsåret 1957/58 eller i runt tal 50 miljoner kronor — förskott med cirka 45 miljoner kronor.

För att undvika en sådan utgiftsökning men ändå möjliggöra en anpassning av övningslärarbidraget till ett förskottssystem förordade departementschefen i 1958 års statsverksproposition, bilagan åttonde huvudtiteln s. 564, en regel av innebörd att under budgetåret 1958/59, då kommunerna uppbar bidraget för redovisningsåret 1957/58 helt i efterskott, intet särskilt förskott enligt vad i övrigt föreslagits skulle utbetalas avseende övningslärarbidraget men att ett belopp motsvarande detta förskott skulle avräknas budgetåret 1959/60 vid slutreglering av lärarlönebidraget för redovisningsåret 1958/59. Under budgetåret 1959/60 skulle anslaget belastas — förutom med slutreglering av bidraget för 1958/59 beräknad på angivet sätt — med för-

skott, baserat på bidraget för redovisningsåret 1958/59. Riksdagen beslöt i enlighet härmed (SU 1958: 70, Rskr 1958: 188).

I de föreliggande motionerna påtalas nu vissa för kommunerna ogynnsamma verkningar av statsbidragsomläggningen och påyrkas ett beslut av riksdagen om sådan ändring av gällande övergångsbestämmelser, att det extra avdrag, som under budgetåret 1959/60 skall ske vid slutregleringen av det nya statsbidraget för redovisningsåret 1958/59, reduceras från 90 % till 45 % av 1957/58 års statsbidrag till avlönande av övningslärare vid folkskolan, d. v. s. från tillhoppa cirka 45 miljoner kronor till cirka 22,5 miljoner kronor.

En ändring av statsbidragsbestämmelserna på sätt förutsatts i motionerna skulle under budgetåret 1959/60 föranleda en ökad belastning på vederbörande riksstatsanslag med cirka 22,5 miljoner kronor. Utskottet anser sig inte kunna medverka till en ytterligare statsutgift av denna storleksordning under nästa budgetår och finner sig fördenskull inte böra tillstyrka det i motionerna framställda yrkandet. Utskottet anser emellertid att även andra än de av motionärerna anvisade utvägarna bör prövas. Enligt vad utskottet under hand erfarit föreligger möjlighet att genom en förskjutning av utbetalningarna inom budgetåret åstadkomma en reglering som skulle kunna inom ramen för anvisat anslag i huvudsak tillgodose de framställda önskemålen. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t närmare prövar denna fråga och vidtager därav betingade åtgärder, samt föreslår att riksdagen, i anledning av de föreliggande motionerna, i skrivelse till Kungl. Maj:t ger till känna vad utskottet här anfört.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet i anledning av motionerna I: 246 och II: 304 anfört.

Stockholm den 5 maj 1959

På statsutskottets vägnar:

EMIL NÄSSTRÖM

Närvarande: se under utlåtandet nr 90.